

# Sözleşmenin imzalanmasında esaslı hataya düşen istekli

**Konu : Sözleşmenin imzalanmasında esaslı hataya düşen istekli, sözleşmeden dönebilir mi?**

**Karar Veren Mahkeme:** Yargıtay 11. Hukuk Dairesi

**Karar Tarihi:** 21.09.1999

**Karar Sayısı :** E: 1999/2255, K: 1999/7015

## Olay Özeti Karar ve Sonuç :

İç irade ile açıklanan irade arasında irade açıklamasında bulunanın bilgisi ve isteği dışında oluşan uyumsuzluğa "bildirimde hata", işlem yapma iradesinin oluşumuna etken olan tasarım ve düşünce yanılığısına ise "saikteki hata" denilmektedir. Borçlar Kanunu'nun 23 ve izleyen maddelerinde düzenlenen esaslı hatanın varlığının kabul edilebilmesi için, irade sahibinin söz konusu yanılığ noktasını bilmiş olması halinde sözleşmeyi yapmayacağını kabul edilebilmesi (sübjektif unsur) ve iş yaşamındaki objektif iyi niyet kuralları ve ticari dürüstlük ilkelerine göre bu yanılığının sözleşmenin iptalini haklı kılıcı önem taşıması (objektif unsur) gerekir. Davacı vekili, davalı kurumun 25.7.1997 tarihinde yaptığı Muş-Bulanık ve Malazgirt arası şeker pancarı nakliye işine ait idareyi en düşük bedelli teklif mektubu veren müvekkilinin kazandığını, idare saatinde davacı şirket yetkililerinin bir cenaze haberi nedeniyle o yerden ayrılmak durumunda kalmaları üzerine (17) yaşında olan bir yakınlarının idare işlemlerine devam ettiğini, bu arada davalı yetkililerince teklif mektubunun davacı aleyhine alacak biçimde değiştirilmesinin sağlandığını, sonradan öğrenilen bu duruma itiraz edildiğini, ancak sonuç alınamayınca sözleşmenin imzalanmadığını ve dava şirketçe önceden yatırılan (5) milyar lira teminatın haksız biçimde irat kaydedildiğini ileri

sürerek, anılan meblağın reeskont faiziyle birlikte davalıdan istirdadını talep etmiştir.

Davalı vekili cevabında, davacı şirketçe teklif fiyatlarının hem rakam hem de yazı ile yazılıp şirket kaşesi basılıp imzalanarak verildiğini, BK.nun 24 ve 25. maddeleri anlamında esaslı bir hatanın söz konusu olmadığını verilen süre içerisinde davacının sözleşmeyi imzalamaması üzerine teminatın irat kaydedildiğini savunarak davanın reddini istemiştir. Mahkemece, sunulan ve toplanan kanıtlara dayanılarak, davalının açtığı idareye katılan davacının Muş-Bulanık arası için (435.000)TL/ton, Muş-Malazgirt arası için (500.000)TL/ton teklif verdiği, idareye (12)firmanın katıldığı, Muş-Bulanık arası için davacıya en yakın teklifin (659.000)TL/ton, Muş-Malazgirt için ise (743.000)TL/ton olduğu, davacının taahhüt ettiği edimin teklif ettiği fiyattan daha fazla olduğunu iddia ettiği, oysa bir kamu kurumu olan davalının en az teklifi verene idareyi vermek zorunda olduğu ve davacının hatasını bilebilecek durumda olmadığı, müdebbir bir tacir gibi davranmayan davacının BK.nun 26/1 mad. gereği kendi kusurundan kaynaklanan sözleşmenin feshi zararından sorumlu olduğu gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Kararı, davacı vekili temyiz etmiştir.

Dava, davalı şirketin 1997/1998 dönemi için Muş-Bulanık ve Muş-Malazgirt arası taşıma idaresine başvuran davacı şirket adına teklif veren kişinin yaşının küçüklüğü ve deneyimsizliği sonucu her bir güzergah için bir milyon lira eksiği ile teklif verildiği, bu rakamların bir önceki yılın fiyatlarının dahi altında olduğu, miktarda esaslı hataya düşüldüğü, bildirilen miktarla bildirilmesi düşünülen (kastedilen) miktar arasında önemli fark bulunduğu, hataya dayalı miktarlar üzerinden düzenlenen sözleşmenin imzalanmaması nedeniyle önceden yatırılan teminatın davalı şirketçe haksız olarak irat kaydedildiği savına dayalı irat kaydedilen teminatın istirdadı istemine ilişkindir.

İç irade ile açıklanan irade arasında irade açıklamasında bulunanın bilgisi ve isteği dışında oluşan uyumsuzluğa "bildirimde hata", işlem yapma iradesinin oluşumuna etken olan tasarım ve düşünce yanılığısına ise "saikteki hata" denilmektedir. Borçlar Kanunu'nun 23 ve izleyen maddelerinde düzenlenen esaslı hatanın varlığının kabul edilebilmesi için, irade sahibinin söz konusu yanılığ noktasını bilmiş olması halinde sözleşmeyi yapmayacağını kabul edilebilmesi (sübjektif unsur) ve iş yaşamındaki objektif iyi niyet kuralları ve ticari dürüstlük ilkelerine göre bu yanılığının sözleşmenin iptalini haklı kılıcı önem taşıması (objektif unsur ) gerekir.

Davacı, kendisine ait teklif mektubunda yazılı miktarlar ile diğer teklif verenler arasında rekabet gereklerine uygun düşmeyen ölçüde büyük farklar bulunduğunu ileri sürerek. Borçlar Kanunu'nun 24. md.nin 3. bendinde belirtilen anlamda miktarda hataya düştüğünü, bu nedenle sözleşmeyi imzalamaktan kaçınmakta haklı olduğunu öne sürmektedir. Mahkemece ise, davacıya en yakın teklif miktarlarının önemli fark taşımadığı görüşüyle davanın reddine karar verilmiştir. Oysa, ton başına verilen fiyatlardaki farkın toplam taşıma hacmi içinde önemli bir yekûn oluşturduğunun kabulü gerektiği gibi, davacının vermeyi düşündüğünü bildirdiği fiyatların üzerinde teklif veren idare katılımcılarının bulunduğu da idare dosyası içeriğinden anlaşılmaktadır.

Mahkemece yapılan inceleme ve araştırma uyuşmazlığın sağlıklı bir çözüme ulaştırılabilmesi için eksiktir. Seçilecek bir taşımacılık uzmanı bilirkişiden, ilgili dönem taşıma maliyetleri, yörede ucuz yakıt temin olanağı, varma yerinden Muş'a dönüşlerde yük bulma olasılığı gibi olgular da göz önüne alınarak maliyet ile teklif fiyatları arasında makul kazanç sağlayıcı fark bulunup bulunmadığı, yöresel taşıma faaliyetleri verilerine nazaran davacının verdiği fiyatlar ile kastettiğini bildirdiği fiyatlar arasında rekabet gerçekleri ve ticari teamüllere aykırı biçimde önemlice fark olup

olmadığı hususlarında ayrıntılı ve kapsamlı rapor alınıp değinilen olgular değerlendirilerek davacının kastettiği ve bildirdiği ivaz arasındaki farkın esaslı hata ve bunun sonucunda da sözleşmeyi imzalamaktan kaçınmaya esas oluşturacak mahiyette olup olmadığının saptanması ve oluşacak durum çerçevesinde karar verilmesi gerekirken, değinilen yönler irdelenmeden karar verilmesi doğru görülmemiştir.